

RK 5835/04

Avstängning enligt högskoleförordningen (1993:100)

LÄNSRÄTTEN I VÄSTMANLANDS LÄN

Rotel 1

DOM

Mål nr 1413-04

2004-08-18 Meddelad i Västerås

KLAGANDE

1. L. K.
2. T. L.

MOTPART

Mälardalens högskola

ÖVERKLAGAT BESLUT

Disciplinnämndens beslut den 16 juni 2004, CF 71-167/04

SAKEN

Avstängning enligt högskoleförordningen (1993:100)

Disciplinnämnden vid Mälardalens Högskola beslutade att avstänga L. K. och T. L. från studier i en månad från och med den 23 augusti 2004. Som skäl för beslutet anförs bland annat följande. Den 1 april 2004 inkom en anmälan från Jonas Sandberg, lektor IVF, angående misstänkt fusk på hemtentamen, kurs, Gerontologi, OF0460. Anmälan avsåg en misstänkt plagiering där två studenters inlämningsuppgifter i stora delar överensstämde med varandra. L. K. och T. L. uppger att de inte sett varandras hemtentamina men att likheterna bland annat beror på att de bor och studerar ihop. Utredningen i ärendet har visat att L. K. och T. L. lämnat in varsin hemtentamen som uppvisar stora likheter, innehållsmässigt och utseendemässigt, med varandra. Med hänsyn till vad som framkommit i utredningen och även efter beaktande av de omständigheter som L. K. och T. L. uppger anser nämnden att likheterna mellan de två olika hemtentamina ändå är så stora att det måste hållas för visst att L. K. och T. L. - genom samarbete vid genomförande av den aktuella hemtentamen - haft för avsikt att vilseleda högskolan vid bedömning av resultatet. För detta bör disciplinär åtgärd vidtas mot dem.

L. K. och T. L. överklagar beslutet och anför bland annat följande. De bestrider att de avsiktligt skall ha försökt vilseleda högskolan. Det har från högskolans sida lämnats otydlig information gällande reglerna för skrivning av hemtentamen. Vid ett flertal tillfällen har det framhållits från högskolan att det är tillåtet att tillsammans söka svar på frågor i en hemtentamen så länge individuella svar inlämnas. I och med att de bor tillsammans har de utgått från gemensamma anteckningar från föreläsningarna när de skrivit svaren på tentamensfrågorna. Vidare har de i samband med studierna till hemtentan studerat godkända hemtentor från föregående årskurser. I dessa finns mycket stora likheter tentorna sinsemellan, vilket gjort att de dragit slutsatsen att svar baserade på gemensamma anteckningar varit tillåtna. Att råddavståndet i de två aktuella tentorna var detsamma är inte ett giltigt argument då båda tentorna har standardradavstånd. De besitter inte den datakunskap som krävs för att flytta filer och kopiera stycken.

De har inte på något sätt försökt vilseleda högskolan. De anser för övrigt att högskolans informationsutbyte med dem under hela ärendet har hanterats mycket bristfälligt på en rad olika punkter.

Disciplinnämnden vidhåller sitt beslut.

L. K. och T. L., som lämnats tillfälle att yttra sig, yrkar inhibition i målet.

DOMSKÄL

Länsrätten finner att målet är så utrett som dess beskaffenhet kräver och att det därför kan tas till slutligt avgörande.

Enligt 10 kap. 1 § första stycket 1. högskoleförordningen får disciplinära åtgärder vidtas mot studenter som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas. De disciplinära åtgärderna är enligt 2 § samma kapitel varning och avstängning. Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet skall avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader.

Länsrätten gör följande bedömning.

Utredningen i målet visar inte annat än att handläggningen av ärendet hos högskolan följt bestämmelserna i förvaltningslagen. Länsrätten lämnar därför utan avseende L. K:s och T. L. invändningar om brister i handläggningen.

Av instruktionen till den aktuella examinationsuppgiften framgår att den är en individuell hemtentamen som omfattar kurslitteratur och föreläsningar. Några omständigheter som tyder på att information av annan innebörd lämnats inför denna hemtentamen föreligger inte. L. K. och T. L. kan således inte ha varit okunniga om vad som gällde för denna tentamen. Påtagliga likheter kan konstateras mellan de av L. K. och T. L. inlämnade uppgifterna till såväl innehåll som utseende. Överensstämmelsen mellan de inlämnade uppgifterna är sådan att det får anses klarlagt att L. K. och T. L. genom samarbete försökt vilseleda högskolan vid bedömningen av deras hemtentamina. Disciplinnämnden har därför haft grund för att vidta disciplinär åtgärd mot L. K. och T. L. Vad de anfört i målet medför inte en annan bedömning. Länsrätten finner inte att det är fråga om en sådan mindre förseelse att varning kan meddelas i stället för avstängning. Överklagandet skall därför avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

Bo Elmin

KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM

DOM

Avdelning 03

Mål nr 5835-04

2004-11-22 Meddelad i Stockholm

KLAGANDE

1. L. K.

2. T. L.

MOTPART

Mälardalens högskola

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Västmanlands län dom den 18 augusti 2004 i mål nr 1413-04, (se bilaga)

SAKEN

Avstängning enligt högskoleförordningen (1993:100)

L. K. och T. L. yrkar att kammarrätten, med ändring av länsrättens dom, undanröjer disciplinnämndens beslut av den 16 juni 2004 om avstängning från högskolan eller i vart fall meddelar varning eftersom det är en tillräcklig åtgärd.

Mälardalens högskola bestrider bifall till överklagandet.

Till stöd för sin talan anför L. K. och T. L. bl.a. följande. De har aldrig bestritt att deras inlämnade tentamenssvar liknar varandra. De har tillstått att de har samarbetat med stöd av den information angående hemtentamina som lämnats till dem vid terminsstart. Mot bakgrund härav har de uppfattat kravet på att tentamen skall vara "individuell" som att var och en skall lämna in var sin handling. Att dessa inte får likna varandra har de inte förstått eftersom de utgått från att man får samarbeta. De har inte tidigare bedrivit högskolestudier och det tycks i sammanhanget orimligt och oproportionerligt i förhållande till den förseelse som är aktuell att de stängs av från studierna.

Mälardalens högskola anför till stöd för sitt bestridande bl.a. följande. L. K. och T. L. har uppgett att de under sin första termin erhållit information om att det varit tillåtet att samarbeta men att svaren skulle vara individuella. Reglerna för examinationsuppgifter etc. är inte likalydande för samtliga kurser som ges vid högskolan. Därför ges särskilda instruktioner inför respektive examinationsuppgift. Av instruktionen till aktuell examinationsuppgift framgår att det är en individuell hemtentamen. Det ligger i sakens natur att en individuell inlämningsuppgift grundar sig på ett självständigt arbete av respektive student. Ett eventuellt intellektuellt samarbete inför författandet av en individuell inlämningsuppgift avspeglar sig normalt inte i att de slutliga svaren visar sådana likheter som L. K:s och T. L., eftersom varje individ har sina egna förutsättningar att utgå ifrån. I deras fall visar inlämningsuppgifterna sådana likheter i innehåll, styckeindelning, upplägg, språk etc. att det kunnat konstateras att ett nära samarbete förekommit. Det har inte förelegat några som helst oklarheter rörande vilken form av examinationsuppgift det varit fråga om.

Kammarrätten har den 28 oktober 2004 hållit muntlig förhandling i målet. Vid förhandlingen har vittnesförhör med P. Å. och T. D. ägt rum på begäran av L. K. och T. L.

L. K. och T. L. har vid den muntliga förhandlingen anført bl.a. följande. Med individuell hemtentamen menas att ett visst samarbete mellan studenterna är tillåtet. Det är tillåtet att samla information tillsammans och att hjälpas åt vid besvarandet av frågor. Var och en måste dock lämna in var sitt tentamenssvar. På grund av den muntliga information som lämnades på den första kurs de hade med examinationsformen hemtentamen uppfattade de att det var tillåtet att samarbeta. De har samarbetat och nekar inte till att tentamenssvaren liknar varandra. När de besvarade frågorna utgick de från bådars lektionsanteckningar, som är mycket lika varandra. Eftersom de trodde att de fick diskutera frågorna gjorde de det. Det var en mycket svår kurs och det var svårt att förstå vad som menades med frågorna. Informationen var bristfällig. Några klara direktiv fanns inte och det var lätt att missuppfatta instruktionerna. De har inte fuskat medvetet.

Mälardalens högskola har vid den muntliga förhandlingen anført bl.a. följande. När information lämnats vid kursstart har man utgått från den information som finns i den välkomstmapp som delas ut till studenterna. I mappen finns bl.a. information om högskolelagen, högskoleförordningen, vad som gäller vid fusk, kursplaner och studiehandedning etc. Där står dock inget särskilt om hemtentamen. Det har vid kursstart absolut inte getts information om att samarbete är tillåtet vid hemtentamen. Vid en tentamen är det den enskildes prestation som skall mätas. Högskolan har inte några generella principer för vad som gäller vid hemtentamen. Vad som menas med "individuell hemtentamen" är emellertid inte otydligt.

P. Å. har i sitt vittnesmål uppgett bl.a. följande. Han studerar vid Mälardalens högskola sedan höstterminen 2001. Sedan vårterminen 2003 läser han på Innovationsprogrammet. Den information han fått beträffande hemtentamen är att svar skall lämnas in individuellt. Ofta framgår det dock av muntliga instruktioner att visst samarbete är tillåtet vid hemtentamen. Detta uppmuntras till och med ofta, då tentamen är ett sätt att främja informationsutbyte mellan studenterna. Det tillåtna samarbetet innebär att man får diskutera frågorna och dela med sig av synpunkter. På det sättet kommer man tillsammans fram till slutsatser. "Individuell hemtentamen" innebär att man skall lämna in individuella svar, dvs. att var och

en skriver sina svar. Man får inte kopiera andra studenters svar. Han har inte läst samma kurser som L. K. och T. L. och vet därför inte vilken muntlig information de har fått på kurserna.

T. D. har i sitt vittnesmål uppgett bl.a. följande. Han studerar vid Mälardalens högskola sedan vårterminen 2003 i samma klass som L. K. och T. L. Redan den första dagen av utbildningen lämnades information om hemtentamen. De fick veta att det på högskolan är mer tillåtet med samarbete än på gymnasiet och att informationsutbyte mellan studenterna uppmuntras. Därför delades de genast in i mindre studiegrupper om 3-7 studenter. Den första hemtentamen hade de på höstterminen. De fick då information om att samarbete var tillåtet, men att svaren skulle lämnas in individuellt. Ingen annan information lämnades heller inför hemtentamen i den kurs som är aktuell i detta mål. Samarbete innebär att man utbyter tankar och idéer. Vid hemtentamen får man alltså diskutera tentamensfrågorna. "Individuella" svar innebär att man skall lämna in svaren enskilt eller att var och en skall komma fram till svaren själv. Han vet inte om samarbetet kan medföra att flera svar blir identiskt lika. Man får ju i viss mån titta på och jämföra sina svar med kurskamraternas svar och även jämföra med tentamenssvar från tidigare kurser.

DOMSKÄL

Av den skriftliga dokumentation som lämnats i samband med den aktuella examinationsuppgiften framgår att det är fråga om en skriftlig individuell hemtentamen som omfattar kurslitteratur och föreläsningar. Att tentamen skall vara individuell kan enligt kammarrättens mening inte innebära annat än att individuella svar skall lämnas av varje student. Det är ju nämligen den enskilda studentens prestation som skall bedömas.

L. K. och T. L. har emellertid uppgett att de uppfattat den information som högskolan lämnat om hemtentamen som bristfällig. De har saknat klara direktiv och instruktioner. Den uppfattning de har fått är att studenterna får samarbeta men att var och en skall lämna in ett eget tentamenssvar. De har vidgått att deras tentamenssvar är mycket lika, eftersom de har samarbetat, men har bestämt förnekat att de medvetet skulle ha försökt vilseleda högskolan.

L. K:s och T. L. uppgifter får stöd av vad vittnena P. Å. och T. D. uppgett om hur de uppfattat informationen från högskolan.

Kammarrätten konstaterar att de tentamenssvar som L. K. och T. L. lämnat uppvisar påtagliga likheter med varandra. Kammarrätten finner emellertid med hänsyn till vad de och vittnena uppgett om den information som högskolan lämnat att det inte är klarlagt att de har försökt vilseleda högskolan vid bedömningen av deras hemtentamina. Det har därför saknats grund att vidta disciplinära åtgärder mot dem.

DOMSLUT

Med ändring av länsrättens dom upphäver kammarrätten Disciplinnämndens vid Mälardalens högskola beslut den 16 juni 2004 att stänga av L. K. och T. L. från studier i en månad.

Marja Regner, lagman

Kerstin Belfrage, kammarrättsråd

Kent Ladvall, assessor referent